

BARTÓK Ötletzáró

(polgári graffiti)

A POLGÁRI ÉLETFORMA ARANYKORA

A múlt század elején a társadalmi és kulturális élet egyik legfontosabb gyűjtőhelyének a kávéházak számítottak. Akkoriban körülbelül ötszáz kávéház működött Budapesten. A kapcsolatteremtés és fenntartás számára a legjobb társasági helyeknek számítottak. Általában 24 órán át nyitva tartottak, szalon- és cigányzenével szolgáltak az ételek mellé, bár táncolni nem lehetett. 14-16 úgynevezett irodalmi kávéház működött, amik lényegében írók, költők, újságíróknak, művészek második otthonaként funkcionáltak, egyben munkahelyük volt. Ezek közül is az egyik legfontosabb Karinthynek és körének törzshelye volt, a **Hadik Kávéház**.

- „- Kaiser úr, ma valahogy nem az igazi ez a feketekávé.
- Át kell menni a Gebauerhez, Karinthy úr, hátha ott jobb ! - feleli a nagypapa.
- Mennék én, Kaiser úr - így Karinthy -, csakhogy ma nem vagyok úgy öltözve.”

A HADIK KÁVÉHÁZ

Az 1900-as évek elején a kerület pezsgő társadalmi és kulturális életet élt, ami nagyban köszönhető a **Hadik Kávéháznak**. A „Szatyor” bár (ahogy Karinthy hívta) 1906 és 1910 között alapította Téri Nándor kávéos, nevét a közelben lévő Hadik laktanyáról kapta. Fénykorát 1922-től éli, amikor is a Kaiser család tulajdonába kerül. Igazi vonzerejét az szolgáltatta, hogy a Karinthy Frigyesnek és baráti körének, illetve Móricz Zsigmondnak is törzshelyéül szolgált. A környékről Surányi Miklós, Somlyó Zoltán és Déry Tibor jött. Buda más tájairól Tersánszky Józsi Jenő, Kosztolányi és Tóth Árpád néztek be gyakran, illetve Pestről Füst Milán, Nagy Lajos, Hunyady Sándor, Heltai Jenő és Rejtő Jenő.

A GRAFFITI ÉS A TAG

A graffiti már az ókorban is létezett. A kommunikáció és tömegtájékoztatás egyik legfőbb eszköze volt, az írás, olvasás és a nyomtatás elterjedéséig. Gondoljunk csak a római katakombákban illetve Pompeiben talált firkákra, gúnyrajzokra vagy akár a templomok falára, amik a testamentumokat hirdetik az írástudatlanok számára. A garffit és a tag [a tag a firkász neve, vagy a csapat neve: ezt látjuk általában mindenfelé] egyrésztől vandalizmus, másrésztől a művészetnek egy olyan friss, őszinte ága, amit nem szabad automatikusan és méltatlanul szemétnak nevezni. Az új graffiti generáció egyik legismertebb művésze Banksy.

[Nagyszalonta, 1889 – New York, 1948. szeptember 21.]

MAJOR HENRIK

A karikatúra és a mai graffiti nagyon erős rokonságot mutat. Major Henrik, művésznevén Sicu, Ferenczy Károly tanítványa volt. Munkáit karikatúráit egyaránt ismerték és elismerték úgy Budapesten, mint New York-ban. 1912 jelent meg a Komédiások, 1913-ban pedig Panoptikum című írói karikatúra albuma. Karikatúrái hihetetlen sokoldalúságról tanúskodtak. Mindegyik karikatúra más stílusban, más eszközökkel készült, az adott pillanathoz vagy karakterhez idomulva.

Mint nagyvárú a... a... a...!

Sicu 1912

De az a nagyvárú a...? Legnagyobb nem ismét
nem! Pozitív, bírálat: be jó volna megváltoztatni!

Sicu 1913

Nem ismerem

Károlyi 1913

Remélem, hogy sem
erről a rajtról, sem az alóján
itt elvisszük a... a... a...
vannak...
Károlyi 1913

A POLGÁRI GRAFFITI

A Bartók Béla utat bejárva a mérhetetlen sok, gagy, szemét taggel és falfirkával találkozhatunk. Ötletem pedig a következő: az 1900-as bohém kávéházi élet és a mai street art találkozása a trash helyett. Mi lett volna, ha Major Henrik mint Banksy, titokban felnyomna egy Karinthyt vagy egy Tóth Árpád karikatúrát spiccesen hazafelé jövet a Hadikból? Talán Rejtő Jenő vagy Kosztolányi taggelne? Nézzük csak meg az autogrammjait, sok esetben már az is egy alkotás. A lehetőségekhez képest minél nagyobb méretű grafikák elhelyezésére gondoltam házfalakon, hogy elváljanak az alacsony színvonalú firkáktól.

FÖLÖSLEGES FELÜLETEK KIHASZNÁLÁSA

A Bartók Béla úton található ez a szocreál épület, ami stílusában és méretében is eltér a környék patinás jellegétől. Hatalmas csupasz falfelület a régi szecessziós épületek között. Ezt a falat dekorálnám egy teljesen új nyomtatási eljárás segítségével, mintegy megerősítve az utca erősen polgári, budai hangulatát. Olyan képekre lenne szükség, ami visszadja az egykori pezsgő, kulturális életet.

Mindkét esetben egy kültérre kiválóan nyomtatható, de akár rücskös felületre is hőpisztollyal közvetlenül applikálható anyagot javasolok: visszaszedhető és megfizethető a négyzetméterára. Nemrég került Magyarországon forgalomba.

